

İstişare: İşlerimizi Danışarak Yapmak
Gönderen Kadir Hatipoglu - Şubat 23 2021 09:10:16

İstişare: İşlerimizi Danışarak Yapmak
"Rablerinin çağrısına cevap verenler ve namazı dosdoğru kılanlar; işleri, aralarında şûrâ (danışma) ile olanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcayanlar,” 42/38)
وَالَّذِينَ
اِذَآ
اَصَابَهُمُ
الْبَبْنَاهُمْ
يَنْفِقُونَ
"Rablerinin çağrısına cevap verenler ve namazı dosdoğru kılanlar; işleri, aralarında şûrâ (danışma) ile olanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcayanlar,” 42/38)
وَالَّذِينَ
اِذَآ
اَصَابَهُمُ
الْبَغْىُ
هُمْ
يَنْتَصِرُونَ
 “Bir saldırıyla uğradıkları zaman, aralarında yardımlaşanlar içindir." (Şûrâ, 42/39) Cenab-ı Hak insanı medeni yani sosyal bir varlık olarak yaratmıştır. Yüce Allah, yaratılışın gereği olarak hayatımıza sürdürebilmek için bizi birbirimize muhtaç kılmıştır. Bu ihtiyaçç insanların bir arada yaşamak zorunda bırakmıştır. Halkımız arasında sıkılıkla söylene geldiği gibi ‘yalnızlık Allah’a mahsustur’. Bir arada hayat, ihtiyaççlarımızın karşılaşmasında olduğu kadar yaptığımız işlerde birbirimize danışmamızı gerekli kılmıştır. Zira halk deyimiyle “danişan dağlar aşmiş, danişmayan düz ovada şaşmıştır.” Bir arada yaşamak aynı zamanda birbirimize karşı sorumluluklarımıza, hak ve hukuka riayet etmeyi gerektirir. Hak ve hukukun korunması, adaletin gözetilip toplumsal barış ve huzurun temini için yöneticinin ve yönetim erkinin olması da kaçinilmazdır. Yukarıda okuduğumuz âyet-i kerimelerden, “şûrâ”nın yani istişare ve danışmanın sosyal dayanışma ve yardımlaşma anlamına geldiği anlaşılmaktadır. Zira bu âyetlerin bağlamına baktığımızda, önceki âyetlerde müminlerde olması gereken güzel davranışlar sıralanmaktadır. Bu âyetlerde de Allah’ın davetine icabet ederek namaz

kılan biz muuml;minlerin önemli özelliklerinden birinin “istişare” olduğu vurgulanmaktadır. Âyet-i kerimede وَاَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ “onların işleri aralarında şûrâ (danışma) iledir” buyurulduktan sonra, وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ &nbs; “onlar, kendilerine verdigimiz rızıktan infak ederler” buyrularak muuml;minlerin önemli özelliklerinden birinin infakta bulunmak olduğu vurgulanmaktadır. Takip eden âyette ise وَالَّذِينَ اِذَآ اَصَابَهُمُ الْبَغْىُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ “Bir saldırıyla uğradıkları zaman aralarında yardımlaşırlar” Buyrularak muuml;minlerin bir diğer sorumluluğunun da zorda ve darda kaldıklarında aralarında yardımlaşmaları gerekītī hatırlatır. Bu durum, şûrâ ya da istişarenin sadece bir fikir alışverīsi ve danışmadan ibaret olmadığı, gerekītinde insanların fiilen yardımlaşması ve dayanışma içerisinde olmaları anlamına geldiğini de hatırlatır. Diğer taraftan Âl-i İmran sûresi 159. âyette de özel olarak Peygamberimiz (s.a.s)’in şahsına hitaben فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلنَ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لاَنْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَشَاوِرْهُمْ فَفِى اْلاَمْرِ فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ

عَلَى الهِ
اِنَّ اللهَ
يُحِبُّ
الْمُتَوَكِّ
16;لِينَ “Allah’ın rahmeti sayesinde sen
onlara karşı yumuşak davranışın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından
dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah’tan bağışlama dile. İş
konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a
tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri
sever.” buyrulmak suretiyle yöneticinin ve yönetim erkinin maiyetindekilerle ya
da toplumla istişareye önem vermesi emredilir. Ayrıca bu âyet, Peygamberimiz (s.a.s)
şahsında bir yöneticide olması gereken özelliklere dikkat çekerek
“istişare”nin ne anlamına geldiğini açıklamış olmaktadır. Bu âyette
vurgulanan husus sorumluluk mevkiinde olan insanların, halkın ve maiyetindeki kimselerin
görüşlerine değer vermesi, onlara karşı yumuşak kalpli olması, katı yürekli ve
kendi başına buyruk olmamasıdır. Toplumsal dayanışmanın, birlik ve beraberliğin de ancak bu
davranış biçimi ve “istişare” yoluyla temin edilebileceği hatırlatılmaktadır. Bu
davranışın merhamet sahibi olan Allah’tan bir nimet ve lütuf olarak algılanması talep
edilmektedir. Öyleyse yapmaya karar verdigimiz işlerde ancak bu davranış biçimleri
sergilendikten sonra Allah’a tevekkül etmemiz doğru olur. Demek ki
“şûrâ” diye ifade edilen “istişare/danışma” kavramını iki
şekilde anlamamız mümkündür: Birincisi müminin bizzat kendi nefsinde
olması gereken yumuşak kalplilik, alçak gönüllülük ve başkalarının
görüşlerine değer verip kendi başına buyruk olmamak. İkincisi, yapılan işlerde fikir
alışverişi önemli olmakla birlikte meseleyi sadece bir fikir danışmanlığından ibaret
görmeyip; sorunların çözümünde imkânlar el verdiği
ölçüde maddi ve manevi bakımından yardımlaşmak, dayanışma içerisinde
olmak ve fiilen yardımında bulunmak anlamına gelir. Bu itibarla ister toplumun bağımsız bir ferdi
isterse sorumluluk mevkiiindeki bir kimse olalım, ‘bir arada yaşamanın gereği ve toplumsal
huzur, barış ve asayiş için kendi başımıza buyruk hareket etmemiz doğru değildir. Her
hareketimizin, yaptığımız her işin ve attığımız her adımlın ailemizi, komşularımızı ve toplumun
diğer bireylerini etkileyeceğini düşünmek zorundayız. Bu düşünce ve
sorumluluk bilinci, kişisel ahlakımızın ve sosyal benliğimizin şekillenmesinde ve gelişmesinde
önemli bir etkendir. Bu bakımından istişare, yapmayı
düşündüğümüz herhangi bir iş konusunda özel olarak konunun
uzmanlarına veya o işi bilenlere danışıp fikir almak anlamına gelmekle birlikte, bundan daha geniş
bir anlam ifade eder. Dr. Bünyamin OKUMUŞ

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)